

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clara Et Praeclara Methodus Parandæ Eloquentiæ,
Secundùm Doctrinam & Præcepta Cypriani Soarii è
Societate Jesu, Ad Captum Et Praxim Faciliorem
Accommodata**

Worpitz, Georg

Coloniæ Agrippinæ, 1700

§. VI. De Dilemmate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68908)

nec Hyparchia, si idem fecerit. Hoc captus Theodorus, & ab aliena muliercula pugnis dignus, convictus est. Indè patet intervenire sæpe fallaciam, nec omnia concedenda, sed cautè examinanda: falsum sanè est illud, quod licet. Theodoro justè facere, id etiam alteri licere: potest enim Theodorus domū, & res suas incēdere aut dono dare; cū uxore sua liberos procreare, quod alteri non licet. Similis dolus latet in illo: qui bene bibit, bene dormit: qui bene dormit, non peccat; qui nō peccat, est sanctus; qui est sanctus, venit ad cælum: ergo qui bene bibit, venit ad cælū. Falsū est illud simpliciter prolatum, qui non peccat est sanctus; potuit enim antea peccasse; esto jam non peccet, unde distingui debet: qui nunquam peccat est sanctus, Con, qui jam non peccat, sed prius peccavit N. peccavit autem dum biberet cum excessu. Captiosum est illud: bibliopola multos libros habet, & eos sæpe volvit; qui autem libros sæpè volvit, multūm studet; qui multūm studet, fit doctus, ergo bibliopola evadit doctus, error est in secunda propositione.

§. VII. De Dilemmate.

Dilemma est duorum contrariorum assumptio, quorum quodcunque admiseris, impinges & offendes: unde aliter cornutus syllogismus dicitur, eò quod utraque parte contrariorum feriat, & impetat, velut animal cornutum: v.g. vel vis evadere doctus, vel nō

vis

vis; si vis, cur negligenter studes? si non vis, cur frequentas scholas. Item: vel vis, venire ad cælum, vel non vis: si non vis, stultus es, tantum bonum negligendo; si vis, quare ergo peccas? Item: vel vis in hac vita pati, vel non vis si non vis, patieris, in altera vita graviora: si vis cur murmuras, blasphemias &c. Dilemmate usus est Christus a lapâ percussus à servo. Vel dixi verum, vel non dixi; si dixi, cur me cædis? si non dixi, probandum tibi prius & testimonium perhibendum de falsitate quàm cædendum. Medaurensis Philosophus Magiæ accusatus ab Æmiliano, quòd Pudentilla conjux, cum illum insanè amaret, magum esse scripserit, sic se tuitus est: vel enim Pudentilla hoc scripsit sano iudicio, vel insano? si insano, non est illi fides habenda; si sano iudicio, nihil igitur magicis artibus à me passa est. Dilemmati innitebantur Pharisei, dum Christum intenderunt capere in sermone. Sic enim illi secum: vel affirmabit dandum tributum Cæsari, vel non. Si ita, ex osum ipsum reddemus apud plebem, ut quam tributariam Romanis esse vult; si non, erit contra Cæsarem. Eumenides Poëta Cretensis dixit: Cretenses semper mendaces; contra hunc igitur sic quidam insurrexit, Vel est verum quod dixisti, vel non; si est verum, ergo tu ipse es mendax, quia etiam Cretensis es; & sic tibi ipsi credendum non est hoc dicenti; si non est verum, ergo nec sic tibi affirmanti credendum est. Quidam somniis nullam adhibebat fidem, ideò quòd somniasset, somniis fidem

non esse adhibendam. Hunc sic quidam aggressus est. Vel fides habenda somniis vel non: si est habenda fides? ergò malè dicis non esse habendam; si non est habenda fides? cur igitur tu ipse habes, quando credis ideo non habendam fidem somniis, quia id somniasti. *Confutantur* autem dilemmata si falsa sunt (enim vera sunt nunquam reprehenduntur sed admittuntur) aut *infirmatione*, aut *conversione*; infirmatione quando negatur vel refutatur aliqua pars ut falsa: conversione, quando, quod contra nos afferebatur, in adversarium retorquetur per commutationem, v.g. si quis sic arguat: vel evades per militiam ad dignitatem, vel non evades: si evades, habebis invidos; si non, frustra molestias subibis. Rhetor queri potest hoc modo: vel evadam, vel non evadam; si non, non habebis invidos; si ità, non frustra molestias subibo. Sic Antigonus Rex, cum frater ejus peteret, ut lis, quæ inter ipsos erat, clam componeretur, dicebat: vel causam habes justam, vel injustam? si injustam cur litigas? si justam, cur hominum notitiam fugis? cui frater. Si justa est, domi sine tua infamia melius cognoscetur; si injusta, minorem ego infamiam subibo. Hæc arte Evathlus mercedem Magistri sui Protagoræ elusit. Dederat Evathlus Protagoræ dimidium pecuniæ pro labore, reliquum daturus, ubi priam causam litigando evicisset. At, nè dare cogeretur, nullam causam agebat. Protagoras igitur Evathlum in iudicium vocavit, dicens Evathlo: vel ego causam evincam, vel tu. Si ego; debebis mi-

hi solvere ex iudicium sententia; si tu, solvere debebis ex pacto, quo pollicitus es, soluturū te, si primam causam obtinueris. Cui Evathlus: vel tu, vel ego causam evincam? si tu, ergo non tenebor solvere, quia primam causam non evici, quod tamen ex pacto requiritur. Si ego evincam, nīl igitur tibi debebo ex iudicium sententia, quā à solutione absolvar. Huiusmodi dilemmata Crocodili vocantur, eò quòd Crocodilus eò sit usus, ut est apud Politianum. Fingunt enim Poëtae, raptò puero, Crocodilum sic cum matre collocutum, reddam tibi filium, si verum dixeris; an sim restitutus. Hic mater negavit fore, ut redderet, atq; sic ex pacto Crocodilum teneri ad restitutionem affirmabat: at crocodilus non reddam igitur, inquit, si enim reddam, non erit verum quod dixisti: si verò dixisses me redditurum, nec sic reddidissem, quia falsum fuit me reddere velle.

Nota. *Dilemma non esse specialem & distinctam argumentationem à quatuor prioribus; sed duplex enthymema ex duobus contrariis conflatum; cum habeat modum & formam enthymematis: hoc enim enthymema: vel remittis culpam, vel non remittis, si non remittis durus es & crudelis; si remittis, mollis es, & effeminatus: sic resolvitur: non facile remittis, ergo es durus? facile remittis, ergo es mollis. Quamquam, cum aperte non habet particulam illativam ergò, igitur, sed solùm implicitè, & reductivè, negari potest esse formalem argumentationem, sed solùm virtualem & implicitam.*